

POLITIET
POLITIETS UTLENDINGSENHET

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

NATIONAL POLICE IMMIGRATION SERVICE
- NORWAY

Deres referanse:

Vår referanse:
201900868-3 008

Sted, Dato
Oslo, 14.08.2019

**SVAR PÅ HØRING - FORSLAG TIL ENDRINGER I STATSBORGERLOVEN OG
STATSBORGERFORSKRIFTEN - BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER
OG AUTOMATISERTE AVGJØRELSER.**

Det vises til e-post fra Politidirektoratet ved Vilde Jalleni Tennfjord av 02.07.2019. Det anmodes til innspill til forslag om å gi statsborgermyndigheter en klar hjemmel for behandling av personopplysninger i statsborgersaker. Frist for innspill ble satt til medio august 2019.

PUs vurdering

PU har lest gjennom forslagene og ser behovet for de foreslåtte lovendringene som gir statsborgermyndighetene klarere hjemler til å kunne behandle personopplysninger i statsborgersaker. PU er helt enig i de foreslåtte endringene og har forøvrig ingen innspill utover dette.

Med hilsen

Rolf Odner
Fungerende seksjonsleder

Karim Happa
Personvernrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Politidirektoratet

OSLO POLICE DISTRICT

Deres referanse:
201909176-1

Vår referanse:

Sted, Dato
Oslo, 29.07.2019

FORSLAG TIL ENDRINGER I STATSBOERGERLOVEN OG STATSBOERGERFORSKRIFTEN - BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER OG AUTOMATISERTE AVGJØRELSER

Det vises til Politidirektoratets oversendelse av 02. juli 2019 hvor det bes om innspill til endringer i statsborgerloven og statsborgerforskriften – behandling av personopplysninger og automatiserte avgjørelser.

Frist for tilbakemelding til Politidirektoratet er 04. august 2019.

Høringen er besvart av Felles enhet for utlending og forvaltning ved Oslo politidistrikt. Våre innspill knytter seg til de punkter som berører politidistriktets arbeidsoppgaver i førstelinjen, samt noen generelle bemerkninger av betydning for problemstillinger med henvisning til endringsforslagene.

Det fremgår av høringsnotatet at formålet med endringene er å gi statsborgermyndighetene en klar hjemmel for behandling av personopplysninger i statsborgersaker. I henhold til lovforslaget skal behandlingen begrenses til personopplysninger som er nødvendige for å utøve myndighet eller utføre andre oppgaver etter loven. I forskriften gis nærmere regler om formålet med behandlingen, viderebehandling til nye formål, hvem det kan behandles personopplysninger om, behandlingsansvaret, automatisert behandling i statsborgerskapssaker og innhenting av opplysninger fra kommuner, fylkeskommuner, universiteter og offentlige og private høyskoler og frittstående skoler.

Generelle betraktninger

Det generelle inntrykket er at de foreslåtte hjemlene og begrunnelsene for forslagene gjennomgående er solide og høyst nødvendige for å sikre at behandlingen av personopplysninger av statsborgermyndighetene er i tråd med forordningens artikler. I det følgende vil vi fremheve våre synspunkter og betraktninger vedrørende enkelte av bestemmelsene med

Videre vil vi fremheve at forslaget om å avgrense mot skjønsmessige vilkår ved helautomatiserte prosesser er en fornuftig avgrensning. Politiet vil i den sammenheng fremheve viktigheten av førstelinjens arbeid i disse sakene, hvor vi til stadighet oppdager forhold som tilsier at en sak ikke egner seg for helautomatisering. Typisk for slike saker er at vi avdekker forhold som tilsier at vilkår for tidligere oppholdstillatelser ikke var oppfylt.

Oslo Politidistrikt slutter seg også til at det er behov for at det tas inn en uttømmende liste over sentrale formål som behandlingen av personopplysningene må knytte seg til jf. ny § 13A-1. Som nevnt under høringens pkt. 4.3.2 vil det bevisstgjøre rettsanvenderen ved behandling av personopplysninger. Videre vil det bidra til å skape en enhetlig behandling mellom de ulike behandlingsansvarlige som nevnt i ny § 29 b, noe som er i tråd med forordningen.

Særlig om opplysningsplikt

I de foreslåtte endringene i statsborgerforskriften er ulike myndigheter pålagt opplysningsplikt på nærmere vilkår. I ny § 29 b står det at "Dersom det organet som behandler en sak etter loven her, anser det som nødvendig for opplysning av saken, kan organet, uten hinder av taushetsplikt, pålegge følgende organer å utlevere opplysninger i samsvar med forskrift etter annet ledd (. . .). Politiet er ett av disse organene, jf. ny § 29 b. I lovforslagets annet ledd presiseres at "Kongen skal gi forskrift om hvilke organer som kan pålegge utlevering av opplysninger etter annet ledd, i hvilke sakstyper det kan innhentes opplysninger, hvem det kan innhentes opplysninger om og hvilke opplysninger som kan innhentes".

Til denne bestemmelsen vil vi kommentere at de eventuelle utleveringshjemlene i forskrift bør være så presise som mulig slik at myndigheten som bes om å utlevere opplysninger enklest mulig kan sammenstille opplysningene som skal utleveres. Bakgrunnen for dette er at politiets registre ofte kan inneholde svært mye informasjon, og at det ikke alltid er like klart hva slags type opplysninger som kan utleveres. Som eksempel vises det til hjemmelen for utlevering i utl. § 85, jf. utf. § 17-8.

Særlig om automatiserte behandlinger

Bruk av automatiserte avgjørelser omtales i høringsnotatet punkt 7. Avgjørelser som gjelder barn omtales særskilt. Det foreslås i forskriftens ny § 13A-4 at UDI kan behandle saker etter loven ved bruk av automatiserte avgjørelser, dersom det er forsvarlig og avgjørelsen ikke inneholder skjønsmessige vurderinger. Videre fremgår det at avgjørelsen kan bygge på særlige kategorier av personopplysninger og opplysninger om straffedommer og lovovertrедelser, jf. personvernforordningen artikkel 9 nr. 1 og artikkel 10. Utlendingsdirektoratet kan benytte profilering for å avgjøre om en sak skal behandles helautomatisert.

Oslo politidistrikt vil understreke at spørsmålet om automatiseringen kan anses å være forsvarlig på bakgrunn av profilering, i stor grad vil være avhengig av hva slags kriterier som settes for profileringen. Oppfølgingen og vurderingen av hvilke kriterier som legges til grunn må med andre ord vurderes nøye i hver enkelt portefølje, og fortløpende revurderes dersom utfallene i de ulike sakene skulle tilsa det. Dette nevnes for så vidt også i bestemmelsens tredje ledd, men vi vil bare poengtere viktigheten av denne kontrollen.

§ 29 a. Behandling av personopplysninger

Forslaget til ny § 29 a lyder "Statsborgermyndighetene kan behandle personopplysninger, herunder personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10, når dette er nødvendig for å utøve myndighet eller utføre andre oppgaver etter loven her".

I forordningens artikkel 10 kan det leses at den gjelder for behandling av personopplysninger om "straffedommer og lovovertridelser". I en søknad om statsborgerskap skal det legges ved "uttømmende politiattest" og den skal også inneholde forhold som søkeren er "siktet eller tiltalt" for, jf. statsborgerloven § 7 fjerde ledd. Det bemerkes i den sammenheng at det antas at tolkningen av formuleringen "lovovertridelser" i artikkel 10 vil omfatte verserende straffesaker som ikke er avgjort, som igjen svarer til statsborgerlovens presisering av at politiattesten skal inneholde forhold som vedkommende er "siktet eller tiltalt" for. Samtidig forstår vi det slik at artikkelens "lovovertridelser" avgrenser mot henlagte forhold, da det vanskelig kan anses bevist å være en "lovovertrivelse".

Ny § 14-1 tredje ledd

Videre foreslås det et nytt tredje ledd i § 14-1 som skal lyde:

"Dersom det er nødvendig for å behandle en sak etter loven skal Politiets sikkerhetstjeneste etter anmodning fra Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda gi opplysninger om søkeren kan utgjøre en fremtidig trussel mot grunnleggende nasjonale interesser eller om saken på annen måte berører slike interesser".

Vi er enige i at adgangen til å innhente nødvendige opplysninger fra PST bør reguleres i forskriftsbestemmelse og ikke i instruks slik det er regulert i dag. Vi legger merke til ordlyden om at PST "skal" utlevere informasjon om søkeren kan utgjøre en fremtidig trussel mot grunnleggende nasjonale interesser. Det bemerkes i den forbindelse at vi antar at ordlyden ikke vil komme i konflikt med politiregisterlovens kapittel 11. Vi kan for så vidt heller ikke se at de kommer i konflikt, særlig siden politiregisterlovens § 64 tredje ledd nr. 2 spesifikt åpner for utarbeidelser av trusselvurderinger.

§ 13A-3. Behandlingsansvarlig

Ny § 13A-3 lyder: "Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda, politiet, utenriktjenesten og departementet er hver for seg behandlingsansvarlig for egen behandling av personopplysninger. Behandlingsansvaret i utenriktjenesten utøves av Utenriksdepartementet. Utlendingsdirektoratet er behandlingsansvarlig for statsborgermyndighetenes registre".

Når det gjelder vurderingen av hvem som bør anses som behandlingsansvarlig, er vi enige i at det er viktig med en presisering av at de ulike myndighetene som blir involvert i enhver form for behandling av personopplysninger må anses som behandlingsansvarlig. Videre presiseres det i bestemmelsen at UDI vil være behandlingsansvarlig for statsborgermyndighetenes registre. Behovet for at en offentlig myndighet har et slikt overordnet ansvar begrunnes under hørings pkt. 6.2 s. 28-29. Avslutningsvis i drøftelsen vises det til at det finnes tilsvarende ordninger, for folkeregisteret og politiets registre. Uten at det er en innvending mot denne ordningen, bemerkes det at vi stiller spørsmål ved om ordningen er direkte sammenliknbar med eksempel hvordan politiet er ansvarlig for de ulike politiregistrene. I flere av politiets registre, slik som BL og Indicia, er krios behandlingsansvarlig. Registrene (systemene) brukes av alle organisasjonssenheter som tilhører politiet, i tillegg til de høyere påtalemyndighetene som også bruker BL. For UDIs datasystem for utlendinger og flyktninger (DUF) er det ikke bare UDI som registrerer og endrer opplysninger. Både politiet og utenriktjenesten kan aktivt slette, rette og legge inn opplysninger, samt fatte vedtak i dette registeret. Det kan tenkes at dette kan bli en utfordring for UDIs behandlingsansvar.

Språklige merknader til enkelte foreslåtte bestemmelser

§ 13A-2. Hvem det kan behandles personopplysninger om

Forslaget til ny § 13A-2 lyder: "Statsborgermyndighetene og kan behandle personopplysninger om utenlandske borgere og andre såfremt det er nødvendig for å utøve myndighet eller utføre andre oppgaver etter loven".

Til denne ordlyden bemerkes det at det virker å være en skrivefeil. Det vises til at det står "og kan". Det antas at det her ikke skal være et "og" før "kan".

§ 13A-4. Bruk av automatiserte avgjørelser

Vi vil bemerke at siste setning i denne bestemmelsen kan virke å mangle et ord. Nå står det at "Utlendingsdirektoratet skal jevnlig manuelle kontroller...". Her antar vi at det skulle stått "utlendingsdirektoratet skal jevnlig føre manuelle kontroller..."

Ny § 13A-5 om viderebehandling skal lyde:

"Statsborgermyndighetene kan viderebehandle personopplysninger fra tidligere saksbehandling, herunder fra tidligere utlendingssaker, til nye formål når det er nødvendig av kontrollhensyn og sakene har en forbindelse".

I bestemmelsens siste leddsetning vises det til at personopplysninger fra tidligere utlendingssaker vil kunne brukes til andre formål enn de opprinnelig ble innhentet for, når det er nødvendig av "kontrollhensyn og sakene har en forbindelse". Tidligere utlendingssaker om utlendingens opphold i riket vil alltid være relevant for vurderingen av vilkårene for statsborgerskap, og formuleringen "sakene har en forbindelse" synes dermed noe innholdsløs. Vårt forslag er at siste leddsetning derfor heller kan være: "når videre bruk er forholdsmessig og begrunnet i kontrollhensyn."

Med hilsen

Jan Eirik Thomassen

Driftsenhetsleder

Saksbehandler:

Marius Kjønnøy Kongsberg

Telefon: 21 34 22 07

Juridisk rådgiver

POLITIET

Politidirektoratet

AGDER POLITIDISTRIKT

Deres referanse:

Vår referanse:
201903520-2 008

Sted, Dato
30.08.2019

INNSPILL TIL HØRING - FORSLAG TIL ENDRINGER I STATSBORGERLOVEN OG STATSBORGERFORSKRIFTEN - BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER OG AUTOMATISERTE AVGJØRELSER

1. Vi er enig med Kunnskapsdepartementet i at det vil være en fordel om informasjon om enkle vilkår som utdanning, inntekt, samt opplæring og avlagte prøver i norsk og samfunnskunnskap både kan innhentes og vurderes automatisk. I tillegg mener vi at det vil være en fordel om informasjon om utdanning og norsk og samfunnsfag også kan innhentes automatisk i behandling av søknader om permanent oppholdstillatelse.
2. Vi er imidlertid kritiske til forslaget om at behandling av statsborgerskapssøknader skal kunne hel-automatiseres – av flere viktige grunner.

Først og fremst mener vi at det er viktige områder som angår saksbehandlingen av statsborgerskapssaker, som ikke kan automatiseres fordi de krever grundighet og skjønn. Dette gjelder blant annet vurdering av hvorvidt sakene berører grunnleggende nasjonale interesser, noe som skal vurderes i alle søknader om statsborgerskap. Vi viser til statsborgerloven § 7 annet ledd hvor det står at norsk statsborgerskap skal avslås «dersom hensynet til grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn taler mot». Vi stiller oss spørrende til hvordan en hel-automatisert behandling av statsborgerskapssøknader skal kunne vurdere hvorvidt saker berører grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn. For å identifisere slike saker kreves kritisk og grundig gjennomgang av sakene, inkludert historiske saksmapper som ofte bare finnes i papirformat.

Videre viser vi til at det i mange utlendingssaker fremkommer ny informasjon etter førstegangsvedtak som burde følges opp og vurderes opp mot øvrig informasjon. I noen tilfeller vil dette være informasjon som UDI bør vurdere i forbindelse med forberedelse av behandling av statsborgerskapssøknader. På tidligere stadier i en

AGDER POLITIDISTRIKT

utlendingssak kan det være vanskelig å fange opp informasjon som kan være relevant for å avdekke for eksempel opphold på uriktig grunnlag og falske opplysninger om identitet. I asylsaker har for eksempel Politiet myndighet til å innvilge fornyelser og permanent oppholdstillatelse, men har ikke automatisk innsyn i asylintervjuer og har heller ikke tilgang til å lese UDIs kritiske saksmerknader fra behandlingen av opprinnelige asylsaker. Kritisk gjennomgang av sakshistorikken i vurdering av statsborgerskapssøknader, vil derfor være svært viktig. Vi kan ikke se hvordan en hel-automatisering av statsborgerskapssøknader skal kunne fange opp slike viktige momenter og stiller oss derfor kritiske til forslaget. Norsk statsborgerskap er vanskelig å tilbakekalle, og det vil også være svært vanskelig å oppdage tidligere feil etter at statsborgerskap er blitt innvilget.

Vi viser også til at UDI i behandlingen av søknader om statsborgerskap skal ta en vurdering av søkerens identitet. Klarlagt identitet er et vilkår for å få innvilget statsborgerskap, jf. statsborgerloven § 7 første ledd bokstav a og statsborgerforskriften §§ 1-1 og 1-2. I mange tilfeller krever vurdering av identitet en grundig gjennomgang av sakene.

Vi påpeker også at UDI har ansvar for å undersøke om det foreligger forhold som kan danne grunnlag for tilbakekall av oppholdstillatelse i behandlingen av statsborgerskapssøknader, jf. IM 2017-003. Det står blant annet i internmeldingen at "Saksbehandleren i UDI skal gjøre en selvstendig vurdering av om saken er en mulig tilbakekallssak etter reglene i utlendingsloven §§ 63, 37 eller 31." Slik vi forstår det, krever identifisering av mulige tilbakekallssaker manuell behandling.

I tillegg viser vi til at en hel-automatisering av statsborgerskapssøknader ikke vil fange opp informasjon fra familierelasjoners saker som kan være relevant. På s. 26 i høringsnotatet fremheves nettopp "statsborgermyndighetene behov for å sammenligne søkerens opplysninger med opplysninger oppgitt i relasjoners saker for å vurdere søkerens opplysninger om identitet og troverdighet". Vi stiller oss derfor spørrende til hvordan slik informasjon skal fanges opp i en hel-automatisk vurdering av statsborgerskapssøknader.

Vi ser imidlertid at det muligens kan være hensiktsmessig og forsvarlig med hel-automatisering i noen få og svært enkle sakstyper, men påpeker at en maskinell behandling i flertallet av sakene kan være problematisk og få uønskede konsekvenser.

3. Vi stiller oss videre spørrende til hvem som i realiteten vil få arbeidet med å legge inn i saksbehandlingssystemet (DUF) de ulike opplysningene som skal brukes i den automatiserte behandlingen av statsborgerskapssøknadene. Høringsnotatet kommer ikke inn på hvordan automatiseringen konkret skal skje. Dette bør klargjøres. I et møte om enhetlig informasjon og praksis fremstod det som at innhenting av informasjon som skulle brukes i automatiserte vedtak – og

avkryssing av hvorvidt ulike kriterier var oppfylt skulle gjøres av politiet. Vi påpeker at det ble nevnt at Politiet i skranke kunne måtte vurdere – og krysse av – også for komplekse spørsmål knyttet til identitet, riktig oppholdsgrunnlag og grunnleggende nasjonale interesser, uten at dette var avklart. UDI sa også at det likevel – til tross for at Politiet skulle svare på hvorvidt vilkår var oppfylt – fortsatt ville være UDI som hadde saksbehandlingsansvaret. Vi stiller oss kritiske til en slik prosess dersom automatisering i realiteten bare betyr forflytting av faktiske oppgaver fra UDI til Politiet, hvor UDI vil forvalte et dataprogram som lager vedtak basert på informasjon Politiet fyller ut. Det kan dermed stilles spørsmål ved om UDI da kan sies å være behandlingsorgan. Det gjøres også oppmerksom på at politidistriktene førstelinje ved søknadsinnlevering i skranke ikke har kapasitet til slike ekstraoppgaver utfra tildelte ressurser og øvrig arbeidsmengde. I tillegg er det ikke tillagt førstelinjen å vurdere komplekse områder som grunnleggende nasjonale interesser i behandlingen av statsborgerskapssaker.

4. Selv om vi ikke har noe å utsette på den juridiske utredningen og vurderingene som er gjort i høringsnotatet hva angår personvern, vurderer vi at det som står om bruken av automatiserte avgjørelser ikke oppfyller kravene i utredningsinstruksen. Vi mener at bruken av automatiserte avgjørelser bør utredes videre på generelt grunnlag. Det ensidige fokuset på personvern og behandling av personopplysninger i høringsnotatet synes vi er uheldig, da forslaget om automatisering vil prege langt flere aspekter enn personvern. Disse aspektene bør utredes ordentlig og grundig, og det er ikke gjort i dette høringsnotatet. Det kunne med fordel vært mer konkretisert i høringsnotatet hvordan saker skal sorteres, og hva politidistriktene rolle i dette vil bli.

Vi viser blant annet til forslaget til ny § 13A-4 (s. 42) hvor det står at "Utlendingsdirektoratet kan behandle saker etter loven ved bruk av automatiserte avgjørelser dersom det er forsvarlig og avgjørelsen ikke inneholder skjønnsmessige vurderinger." Vi har også sett hen til det som står på s. 32 om at "Forslaget tillater kun bruk av automatiserte avgjørelser når det er forsvarlig og ved avgjørelser som ikke inneholder skjønnsmessige vurderinger. Kravet om forsvarlighet innebærer at UDI må vurdere om de ulike saksporteføljene er egnet for helautomatisering. I denne vurderingen vil det være relevant å se hen til både hvor inngripende avgjørelsen er for den registrerte, hvor kurant avgjørelsen er og hvilke opplysningskategorier som behandles."

Vi mener at dette er viktige og prinsipielle spørsmål som bør utredes ordentlig og ikke overlates til enkeltpersoner i UDI. Vi viser til kommentarene våre over.

Vi viser videre til siste ledd i forslaget til § 13A-4 hvor det står at "Utlendingsdirektoratet skal [sic.] jevnlig manuelle kontroller for å sikre at de automatiserte avgjørelsene er basert på riktig grunnlag." Vi mener at dette ikke fremstår som godt nok og påpeker at det kan føre til at mange saker glipper. Som

nevnt i høringsnotatet på side 32 er det i allmennhetens interesse at det er god kontroll av personer som får innvilget norsk statsborgerskap.

Vi mener også at det bør utredes ordentlig hvordan automatiseringen i praksis skal foregå, slik at ansvar ikke i realiteten flyttes fra UDI til Politiet.

Til slutt vil vi kommentere at vi synes høringsfristen over sommerferien – fra 28. juni til 2. september var uforholdsmessig kort da høringsnotatet omhandler svært viktige temaer.

5. Vi gjør for øvrig oppmerksom på følgende skrivefeil:

S. 41:

*§ 13A-2. Hvem det kan behandles personopplysninger **om**
Statsborgermyndighetene **og** kan behandle personopplysninger om utenlandske borgere og andre såfremt det er nødvendig for å utøve myndighet eller utføre andre oppgaver etter loven.*

Som antydnet over, mangler det også et ord i siste ledd i forslag til ny § 13A-4 (s. 42).

Med hilsen

Arne Sundvoll
Visepolitimester

Saksbehandler: Idunn Skaranger Kristiansen, rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

NATIONAL POLICE DIRECTORATE

Deres referanse:
19/3307

Vår referanse:
201902750-7 008

Sted, Dato
Oslo, 02.09.2019

POLITIDIREKTORATETS HØRINGSSVAR TIL FORSLAG TIL ENDRINGER I STATSBORGERLOVEN OG STATSBORGERFORSKRIFTEN - BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER OG AUTOMATISERTE AVGJØRELSER

Innledning

Politidirektoratet viser til Kunnskapsdepartementets e-post av 28. juni 2019 hvor det fremgår at endringer i statsborgerloven og statsborgerforskriften om behandling av personopplysninger og automatiserte avgjørelser sendes på høring. Høringsfristen er i dag, 2. september 2019.

Høringen er av departementet oversendt direkte til Økokrim, Politihøgskolen og Politiets utlendingsenhet. Vi har forelagt høringen for samtlige politidistrikter, Kripos og nasjonalt ID-senter. Vi har mottatt innspill fra Oslo Politidistrikt, Agder Politidistrikt og Politiets utlendingsenhet. Politiets utlendingsenhet har i sitt innspill skrevet at de er helt enig i de foreslåtte endringene. For øvrig har Politiets utlendingsenhet ingen innspill. Oslo og Agder politidistrikts høringsinnspill følger vedlagt, men er også til dels vist til i vårt innspill.

Politidirektoratets merknader

1. Generelle betraktninger

Det fremgår av høringsnotatets innledning at "formålet med endringene er å gi statsborgermyndighetene en klar hjemmel for behandling av personopplysninger i statsborgersaker. I henhold til lovforslaget skal behandlingen begrenses til personopplysninger som er nødvendige for å utøve myndighet eller utføre andre oppgaver etter loven." I forskriften gis nærmere regler om formålet med behandlingen, viderebehandling til nye formål, hvem det kan behandles personopplysninger om, behandlingsansvaret, automatisert behandling i statsborgerskapssaker og innhenting av opplysninger fra kommuner, fylkeskommuner, universiteter og offentlige og private høyskoler og frittstående skoler. Bakgrunnen for endringene er personvernforordningen ((EU)2016/679).

I likhet med Oslo politidistrikt, mener Politidirektoratet at de foreslåtte hjemlene er nødvendige for å sikre at statsborgermyndighetenes behandling av personopplysninger er i tråd med personvernforordningen.

Politidirektoratet

Post: Postboks 2090 Vika, 0125 Oslo
Besøk: Fridtjof Nansens vei 14/16

Tlf: 23 36 41 00
Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950
Giro: 7694.05.18020
www.politi.no

2. Særlig om opplysningsplikt

I forslaget til statsborgerloven ny § 29 b står det at "Dersom det organet som behandler en sak etter loven her, anser det som nødvendig for opplysning av saken, kan organet, uten hinder av taushetsplikt, pålegge følgende organer å utlevere opplysninger i samsvar med forskrift etter annet ledd (...)." Politiet er ett av disse organene, jf. ny § 29 b bokstav a). I lovforslagets annet ledd presiseres at "Kongen skal gi forskrift om hvilke organer som kan pålegge utlevering av opplysninger etter annet ledd, i hvilke sakstyper det kan innhentes opplysninger, hvem det kan innhentes opplysninger om og hvilke opplysninger som kan innhentes".

Oslo politidistrikt har fremhevet at eventuelle utleveringshjemler i utlendingsforskriften bør være så presise som mulig slik at myndigheten som anmodes om å utlevere opplysninger enklest mulig kan sammenstille opplysningene som skal utleveres. Bakgrunnen for ønsket om presise utleveringshjemler er at politiets registre ofte kan inneholde svært mye informasjon, og at det ikke alltid er like klart hva slags type opplysninger som kan utleveres. Som eksempel viser Oslo politidistrikt til utlendingsloven § 85, jf. utlendingsforskriften § 17-8 om utlevering av opplysninger fra politiet i saker som gjelder familieinnvandring.

Politidirektoratet stiller seg bak Oslo politidistrikts merknader om dette. Klare utleveringshjemler vil sikre en mer ensartet og rettssikker praksis.

3. Særlig om automatiserte behandlinger

Det foreslås i forskriftens ny § 13A-4 at Utlendingsdirektoratet kan behandle saker etter loven ved bruk av automatiserte avgjørelser, dersom det er forsvarlig og avgjørelsen ikke inneholder skjønnsmessige vurderinger. Videre fremgår det at avgjørelsen kan bygge på særlige kategorier av personopplysninger og opplysninger om straffedommer og lovovertridelser, jf. personvernforordningen artikkel 9 nr. 1 og artikkel 10. Utlendingsdirektoratet kan benytte profilering for å avgjøre om en sak skal behandles helautomatisert. Det oppstilles også krav til jevnlig manuelle kontroller for å sikre at de automatiserte avgjørelsene er basert på riktig grunnlag. Videre skal klager på automatiserte vedtak etter forslaget underlegges manuell behandling.

Å avgrense mot skjønnsmessige vilkår ved helautomatiserte prosesser er etter Politidirektoratets oppfatning en fornuftig avgrensning, som er godt begrunnet i høringsnotatet. Oslo politidistrikt fremhever i denne sammenheng viktigheten av førstelinjens arbeid i disse sakene, hvor politiet til stadighet oppdager forhold som tilsier at en sak ikke egner seg for helautomatisering. Typisk for slike saker er at politiet avdekker forhold som tilsier at vilkår for tidligere oppholdstillatelser ikke var oppfylt.

Oslo politidistrikt understreker videre at spørsmålet om automatiseringen kan anses å være forsvarlig på bakgrunn av profilering, i stor grad vil være avhengig av hva slags kriterier som settes for profileringen. Oppfølgingen og vurderingen av hvilke kriterier som legges til grunn må med andre ord vurderes nøye i hver enkelt portefølje, og fortløpende revurderes dersom utfallene i de ulike sakene skulle tilsa det. Distriktet påpeker videre at dette nevnes for så vidt også i bestemmelsens tredje ledd, men at de ønsker å poengtere viktigheten av denne kontrollen. Politidirektoratet er enige i behovet for jevnlig manuelle kontroller, og mener at det foreslåtte regelverket legger til rette for dette.

Politidirektoratet viser videre til at Agder politidistrikt har stilt spørsmål om hvem som i realiteten vil få arbeidet med å legge inn i saksbehandlingssystemet (DUF) de ulike opplysningene som skal brukes i den automatiserte behandlingen av

statsborgerskapssøknadene, herunder om ansvaret for å vurdere den informasjonen som kommer inn i saken i realiteten flyttes fra UDI til politiet. Dette da de "avkrysningene" politiet skal gjøre ved mottak/saksforberedelse avgjør om saken går videre til automatisert eller manuell behandling. Politidirektoratet anbefaler at det utredes videre hvordan arbeidsflyten/oppgavene skal fordeles mellom etatene.

4. Behandling av personopplysninger

Forslaget til statsborgerloven ny § 29 a lyder "Statsborgermyndighetene kan behandle personopplysninger, herunder personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10, når dette er nødvendig for å utøve myndighet eller utføre andre oppgaver etter loven her".

Personvernforordningen artikkel 10 gjelder behandling av personopplysninger om straffedømmer og lovovertrедelser. Oslo politidistrikt påpeker at i en søknad om statsborgerskap skal det legges ved "uttømmende politiattest", og den skal også inneholde forhold som søkeren er "siktet eller tiltalt" for, jf. statsborgerloven § 7 fjerde ledd. Distriktet antar at "lovovertrедelser" i GDPR artikkel 10 vil omfatte verserende straffesaker som ikke er avgjort, som igjen svarer til statsborgerlovens presisering av at politiattesten skal inneholde forhold som vedkommende er "siktet eller tiltalt" for. Samtidig forstår distriktet det slik at "lovovertrедelser" i artikkel 10 avgrenser mot henlagte forhold, da det vanskelig kan anses bevist å være en "lovovertrедelse".

Politidirektoratet er enig i Oslo politidistrikts tolkning, jf. også Skullerud mfl. *Kommentarutgaven til personvernforordningen (GDPR), 2018, s. 115*. Politidirektoratet anmoder med dette Kunnskapsdepartementet om å vurdere om det skal legges inn en presisering i hvordan "lovovertrедelse" skal forstås, slik at det ikke oppstår tolkningstvil på dette punktet.

5. Innhenting av opplysninger fra PST

Det er foreslått at § 14-1 nytt tredje ledd skal ha følgende ordlyd: "Dersom det er nødvendig for å behandle en sak etter loven skal Politiets sikkerhetstjeneste etter anmodning fra Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda gi opplysninger om søkeren kan utgjøre en fremtidig trussel mot grunnleggende nasjonale interesser eller om saken på annen måte berører slike interesser." (vår kursivering)

Politidirektoratet anmoder Departementet om å vurdere hvorvidt bestemmelsen er i tråd med politiregisterloven med tilhørende forskrift.

6. Behandlingsansvar

Forslag til statsborgerforskriften ny § 13A-3 lyder: "Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda, politiet, utenriktjenesten og departementet er hver for seg behandlingsansvarlig for egen behandling av personopplysninger. Behandlingsansvaret i utenriktjenesten utøves av Utenriksdepartementet. Utlendingsdirektoratet er behandlingsansvarlig for statsborgermyndighetenes registre".

Politidirektoratet støtter presiseringen av at etatene hver for seg er behandlingsansvarlig for egen behandling av personopplysninger.

7. Språklige merknader til enkelte foreslåtte bestemmelser

Oslo Politidistrikt og Agder Politidistrikt har påpekt at det synes å være en skrivefeil i forslag til forskriftsbestemmelsene §§ 13 A-2 og 13 A-4. Politidirektoratet viser her til Oslo Politidistrikts merknader og forslag.

Med hilsen

Kristine Langkaas
seksjonssjef

Vilde Jalleni Tennfjord
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:

- Høringsinnspill fra Oslo politidistrikt
- Høringsinnspill fra Agder politidistrikt
- Høringsinnspill fra Politiets utlendingenhet

Kopi: Justis- og beredskapsdepartementet